

Rapport

Datum: 15 september 2006
Rapportnummer: 2006/318

Klacht

Verzoekers klagen erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond hen op 21 maart 2004 hebben staande gehouden om bussen te doorzoeken, gefouilleerd, gefotografeerd en de toegang tot Rotterdam hebben ontzegd. Verzoekers waren onderweg naar een manifestatie die was gericht tegen het uitzetcentrum bij vliegveld Rotterdam Airport.

Verder klagen verzoekers erover dat de politieambtenaren met bovengenoemde gedragingen inbreuk hebben gemaakt op hun grondrechten, zoals het recht van betoging, het recht op bewegingsvrijheid en het recht op privacy.

Voorts klaagt een van de verzoekers - mevrouw L. - erover dat de politieambtenaren tegen haar onterecht geweld hebben toegepast, waardoor zij letsel heeft opgelopen.

Ten slotte klagen verzoekers erover dat de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond:

- hun klachtbrief van 15 juni 2004 pas bij brief van 24 oktober 2005 heeft afgedaan;
- hun verzoek om vergoeding van de immateriële schade, die zij stellen te hebben geleden door het voorgaande, in deze brief heeft afgewezen.

Beoordeling

Algemeen

De actiegroep "Onbegrensd" organiseerde op 21 maart 2004 een manifestatie tegen het vluchtelingenbeleid van de regering. De manifestatie zou plaatsvinden bij vliegveld Rotterdam Airport en het daar gevestigde uitzetcentrum. Het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond (hierna ook: de politie) stelde een plan van aanpak op. Bussen die richting Rotterdam kwamen werden doorzocht en teruggestuurd. Ook werd personen die voor de manifestatie kwamen de toegang tot de stad ontzegd. Van verzoekers werd alleen mevrouw L. aangehouden voor belemmering. Nadat de politierechter één van de andere demonstranten had vrijgesproken, is de zaak tegen mevrouw L. geseponeerd.

A. Ten aanzien van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond

I. Ten aanzien van de maatregelen tegen verzoekers en de inbreuk op hun grondrechten

Bevindingen

De visie van verzoekers

1.1. Volgens verzoekers is het volgende gebeurd. Op advies van een medewerker van de gemeente Rotterdam was de manifestatie vooraf per e-mail bij de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek gemeld. Op 18 maart 2004 heeft men desgevraagd een fax gestuurd naar de Koninklijke Marechaussee. Over een mogelijk verbod is niet gerept. Diezelfde dag nam een politieambtenaar die slechts zijn voornaam wilde noemen (H.) contact op met de actiegroep en deelde mee dat de politie de zaak had overgenomen van de Koninklijke Marechaussee. Deze H. nam het programma van de manifestatie door met een lid van de actiegroep en vertelde dat hij als aanspreekpunt beschikbaar zou zijn. Een dag later deelde H. mee dat men maatregelen zou nemen om de manifestatie tegen te houden. Hij wilde niet reageren op de vraag of de manifestatie verboden was. De actiegroep heeft nog op de website van de gemeente gekeken, maar zag aldaar geen verbod. Ook heeft men nog met de politie gebeld, bij wie niets bekend was over een verbod.

1.2. Op 21 maart 2004 zaten verzoekers in touringcars uit Nijmegen en Amsterdam, respectievelijk in een klein busje. De voertuigen moesten stoppen en werden doorzocht; de inzittenden werden gefouilleerd en gefotografeerd. Hun werd voorts de toegang tot de stad ontzegd cq zij kregen het bevel de stad te verlaten.

2.1. Verzoekers hebben hier bezwaar tegen. De politie had geen bevoegdheid voor de zojuist bedoelde acties. Volgens verzoekers was de manifestatie wèl aangemeld en dus niet verboden. Voor zover deze melding al bij een verkeerd bestuursorgaan was binnengekomen, dan had die toch op basis van de Algemene wet bestuursrecht moeten worden doorgezonden. De verantwoordelijkheid omtrent het op de juiste plaats laten komen van de aanmelding ligt uiteindelijk bij het bestuur en niet bij demonstranten.

Er was dan ook geen sprake van een niet-aangemelde of strafbare demonstratie.

2.2. De informatie waarop de politie haar aanpak baseerde (zie hierna, onder 3. en verder) was vaag en vormde onvoldoende grond voor de gekozen aanpak. In dit verband is erop gewezen dat volgens de internetoproep waarin sprake was van burgerlijke ongehoorzaamheid, hiertoe pas moest worden overgegaan áls en nádat op 21 maart 2004 niet aan de eisen zou zijn tegemoet gekomen. Het staande houden en doorzoeken van de voertuigen zou gebaseerd zijn op de Wet Wapens en Munitie (WWM), maar uit niets bleek dat zich hier een situatie voordeed als bedoeld in artikel 51, eerste lid van die wet (zie Achtergrond, onder 6.). Men had misbruik gemaakt van de aldaar gegeven bevoegdheid. Er waren overigens ook geen wapens aangetroffen. Ook voor de fouillering was geen basis in de WWM, terwijl het bevel om Rotterdam te verlaten volgens verzoekers niet kon worden gebaseerd op artikel 2 Politiewet.

Het oproepen van zogenaamde streetmedics (zie ook hierna, onder 4.) was gebruikelijk als er mogelijk geweld van politiezijde viel te verwachten.

Volgens verzoekers leek het er sterk op dat de politie is uitgegaan van de stellige aanname dat de demonstratie "een grimmig karakter zou krijgen waarbij geweld niet geschuwd zou worden" en alle informatie daar naar toe geïnterpreteerd heeft.

2.3. Al met al bestond er volgens verzoekers geen bevoegdheid tot het optreden van de politie en was er een inbreuk gemaakt op diverse grondrechten, zoals het recht op vrije beweging, meningsuiting, privacy en bescherming van de lichamelijke integriteit. Bovendien verhouden de inbreuken zich niet tot het beoogde doel, dat ook op een andere, minder belastende wijze, had kunnen worden bereikt.

2.4. Nadat het verslag van bevindingen was uitgebracht, merkten verzoekers over de hierna onder 4.1. weergegeven informatie over "Onbegrensd" op dat de politie twee actiegroepen met elkaar had verwisseld. De door de politie gebruikte informatie sloeg volgens verzoekers niet op "Onbegrensd" - welke actiegroep begin 2002 nog niet bestond - maar op de actiegroep Antifascistische Actie, die op 26 januari 2002 een actie in Rotterdam had georganiseerd.

Overgelegde stukken

3. In "**Beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen ten behoeve van het politieoptreden**" inzake de manifestatie bij het uitzetcentrum vliegveld Rotterdam Airport van 18 maart 2004 staat, voor zover hier van belang, het volgende.

"De organisatie "Onbegrensd" heeft opgeroepen om op zondag 21 maart 2004 om 13.00 uur, tijdens de internationale dag tegen Racisme een manifestatie te houden bij het uitzetcentrum op vliegveld Zestienhoven te Rotterdam. De manifestatie is gericht tegen het uitzetbeleid van het huidige kabinet. Er wordt opgeroepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid. De directe invrijheidstelling wordt geëist van vreemdelingen die in het uitzetcentrum zitten. Hierbij heeft men aangekondigd dat, indien de gestelde eis niet wordt ingewilligd, het recht in eigen hand zal worden genomen door de deuren open te zetten en het centrum op te doeken.

Gevreesd wordt, mede gelet op de bekend zijnde informatie over de organisatie van de manifestatie en/of de deelnemers, voor ernstige wanordelijkheden.

(...)

Tot op heden is de burgemeester van de betoging/manifestatie niet in kennis (...) gesteld. Als dit binnen de gestelde termijn niet gebeurt is het een verboden demonstratie en zijn organisatoren en deelnemers strafbaar.

(...)

De tolerantie jegens actievoerders die hun actie/demonstratie niet hebben aangekondigd is laag. De niet aangemelde demonstratie/manifestatie wordt terstond beëindigd en ontbonden.

(...)

Op grond van artikel 51 van de WVM kunnen vervoermiddelen worden doorzocht indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd. Gelet op de bekend zijne informatie inzake de manifestatie kan hiervan sprake zijn. De ovj heeft, onder voorwaarden, op grond van lid 2 toestemming gegeven."

4.1. Het verslag van de Groep Bijzondere Ondersteuning (GBO) van 18 maart 2004 16.00 uur houdt onder meer in:

"Na een eerste overleg vanochtend is er na enig zoekwerk op internet informatie gevonden van de Stichting Onbegrensd (...)

Sfeerbeeld van internet

Wat kunnen we verwachten? Hoe groot is de groep die verwacht wordt?

- het gaat om een groep antifascisten die op 26 februari 2002 ook al eens voor problemen hebben gezorgd.

De groep zal bestaan uit zo'n 250 personen, maar ook een getal van 500 personen komt voorbij.(...)

De RID (regionale inlichtingendienst; N.o.) heeft uitgezocht dat het om een groep antifacisten gaat; een grote groep maar met een kleine doch harde kern. De kern is altijd in het zwart gekleed en acteert in blokken (...)

Deze groep maakt gebruik van eigen bussen, waarvan de kentekens inmiddels bekend zijn. Het is echter niet uit te sluiten dat deze groep ook gebruik maakt van touringcars van gespecialiseerde bedrijven.

Ze hebben streetmedics opgeroepen, en er wordt gesproken over bestormen, hekken eruit en oproepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid."

4.2. Het verslag van GBO van 19 maart 2004, 8.00 uur houdt onder meer in:

"Terugkoppeling vanuit de driehoek

Een demonstratie is ook nog even aan de orde geweest, maar er zijn nog geen concrete aanvragen in die richting binnengekomen. Mochten er verzoeken voor komen, dan zullen deze zeker in behandeling worden genomen, maar dan zal er door ons een andere locatie worden aangewezen waar gedemonstreerd kan worden."

4.3. Het **GBO verslag van diezelfde dag van 14.00 uur** houdt in:

"Over het sfeerbeeld is weinig nieuws te melden. Er zijn een aantal nieuwe zoekvragen op internet uitgezet, maar daar zijn nog geen antwoorden op. Er zijn wel aanwijzingen dat er wat splintergroeperingen (...) mee gaan doen met de actie, maar ook dit is nog niet concreet.(...)

Er zal worden gewerkt met arrestantenkaarten met een uniek nummer. Bij aanhouding worden arrestanten gemerkt door dit nummer op hun hand te zetten. Verder zullen ze allemaal gefotografeerd worden.(...)

Op basis van de huidige informatie is het belangrijk dat er een sfeer-PV gemaakt wordt, wat in een later stadium ter informatie van de rechter kan dienen."

5. Het **algemeen draaiboek GBO UC van 19 maart** houdt onder meer in:

"Tot op heden is de burgemeester van de betoging/manifestatie niet in kennis gesteld. Indien dit binnen de gestelde termijn niet gebeurt, is het een verboden demonstratie en zijn de organisatoren en deelnemers strafbaar. (...)

Hoofdpijnen van het politieoptreden

Het politieoptreden is gericht op het op afstand houden en voorkomen dat demonstranten zich in de nabijheid van het luchtvaartterrein kunnen begeven. Daartoe zal bij strafbare feiten direct tot aanhouding worden overgegaan. De inzet van het politieoptreden is gericht op de volgende aandachtspunten:

- (Potentieel) vervelende c.q. overlastveroorzakende groepen of individuen worden in een zo vroeg mogelijk stadium gespot en onder observatie genomen.
- De bussen of andere voertuigen waarmee de actievoerders zich verplaatsen worden in een zo vroeg mogelijk stadium gespot en weggeleid naar een vooraf bepaalde locatie voor controle op de WWM.
- Op en nabij het luchtvaartterrein worden geen demonstraties toegestaan.
- Voorts zal strak de hand worden gehouden aan de geldende beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen. (...)

Verkeer/interceptie

In een zo vroeg mogelijk stadium moet duidelijk worden waar demonstranten zich bevinden (...) en indien mogelijk moeten bussen met demonstranten op de snelweg al worden onderschept en weggeleid. Daarna controle op aangewezen locatie (...) en waar mogelijk aanhouden dan wel wegsturen van Rotterdams grondgebied.

(...)

Juridische checklist t.b.v. GBO UC

Terugsturen vervoermiddelen

Bestuurders/passagiers van vervoermiddelen kunnen worden teruggestuurd op grond van artikel 2 Politiewet. Het moet dan gaan om de herkenbare doelgroep (bv zwarte blok) waarvan in redelijkheid vermoed wordt dat ze de openbare orde gaan verstoren.

Doorzoeken vervoermiddelen

Vervoermiddelen van herkenbare doelgroep (waarvan in redelijkheid kan worden vermoed dat ze de openbare orde gaan verstoren, bv. het zwarte blok) kunnen worden doorzocht (art.51 WWM)"

6. Het **doorlopend journaal GBO uitzetcentrum van 21 maart** vermeldt:

"8.30 uur

(...) heeft afgelopen vrijdag het laatst contact gehad met de actievoerders. (...) De woordvoerder van de actievoerders geeft aan dat het de bedoeling is dat de actie vreedzaam zal verlopen. (...) heeft hem wel te verstaan gegeven dat de actievoerders niet welkom zijn in Rotterdam.

(...)

11.00 uur

In Den Bosch en Arnhem is nog geen beweging gemeld. Wel is vanuit Nijmegen een witte bus vertrokken met een aantal mensen richting Den Bosch (...) Deze zal daarna richting Rotterdam komen.

(...) heeft aangegeven dat het om een vreedzame manifestatie gaat, maar dat hij geen invloed heeft op losstaande actie van mensen.

(...)

12.00 uur

Door de heli is de rode bus met het kenteken (...) gespot. (...)

Op het CS zijn een aantal mensen met medicijntassen gesignaleerd. Zij zijn vanaf CS mogelijk onderweg naar de luchthaven. (...)

De rode bus zal worden gecontroleerd op wapens of wat dies meer zij. Op grond van de informatie die wij hebben gaat het inderdaad om onze doelgroep. Mochten er wapens in deze bus worden aangetroffen dan zullen deze in beslag worden genomen.

(...)

13.00 uur

De rode bus (...) is gecontroleerd. daarbij zijn twee arrestanten gemaakt inzake belemmering (...)

De witte bus op de A20 wordt uitgebreid gecontroleerd. Hier wordt gecontroleerd op basis van de Opiumwet. Bij zowel een individu als in het voertuig zijn verdovende middelen aangetroffen. De controle wordt zeer grondig uitgevoerd dat het qua tijd wellicht ook niet leuk meer is voor deze groep om naar de actieplaats te gaan."

7.1. Het **proces-verbaal van brigadier K.**, dienstdoende bij de Regionale Informatie Organisatie van de Rotterdamse politie **van 21 maart 2004** houdt onder meer in:

"Sympathisanten van de antifascisten werden via internet opgeroepen deel te nemen aan de actie. Bekend is geworden dat actievoerders vanuit Amsterdam (kraakbolwerk Vrankrijk), Nijmegen, Den Bosch en Arnhem zullen deelnemen aan de actie. Op basis van eerdere ervaringen met de actievoerders levert dit een gemengd beeld op. Via beschikbare open bronnen blijkt dat het nieuwe vreemdelingenbeleid van de overheid stevige reacties oproept. Uit de gebruikte terminologie via het internet valt op te maken dat geweld niet zal worden geschuwd als het doel, de bevrijding van de in het centrum gehuisveste vreemdelingen, niet wordt gehaald.

Uit informatie is gebleken dat leden van het "Zwart blok" deelnemen aan de actie. Het Zwarte blok kan worden gezien als de militaire tak van de antifascisten.

Naar verwachting zullen tussen de 250 en 400 mensen deelnemen aan de acties. Zij zullen op diverse manieren naar Zestienhoven reizen."

7.2. Het **vonnis van de politierechter van 30 september 2004** in de strafzaak van NN, die op 21 maart was aangehouden wegens het niet opvolgen van een ambtelijk bevel, houdt over dit proces-verbaal onder meer het volgende in:

"Dit proces-verbaal lijkt de onderbouwing te zijn van de noodzaak tot het optreden van de politie krachtens art. 2 van de Politiewet op 21 maart 2004 tegen de deelnemers aan de

manifestatie bij het uitzetcentrum Zestienhoven. Getuige K. heeft verklaard dat het betreffende proces-verbaal door hem is opgemaakt nadat de gebeurtenissen op 21 maart hadden plaatsgevonden. Hierbij valt op dat het stuk in de toekomstige tijd is geredigeerd. Een en ander is geschied in opdracht van zijn leidinggevende, die hem ook stukken ter hand had gesteld ten behoeve van de redactie van dat proces-verbaal. De door de meerdere van getuige K. aan hem ter beschikking gestelde stukken bevinden zich niet in het dossier en kunnen derhalve niet worden getoetst."

8. Het **evaluatierapport GBO van 21 maart 2004, 16.00 uur**, houdt in:

"Er waren vanuit Amsterdam drie voertuigen onderweg. Deze zijn vanaf de snelweg doorgetrokken naar de Spaansepolder waar ze werden gecontroleerd. Qua wapens is hier niets aangetroffen. Het ging alleen om mensen die onderweg waren naar de actie. In één van de busjes werd ook een aantal "illegale Polen" aangetroffen. Ook zij werden teruggestuurd. De rode bus is door motorrijders naar Delft begeleid en daar losgelaten. (...)

Het terugsturen op grond van artikel 2 PW bleek voldoende te zijn. (...) De bus die op de doelgroepenstrook van de A20 was stilgezet bevatte een groep van 41 voornamelijk jonge vrouwelijke actievoerders. De bus werd doorzocht op basis van de Wet wapens en munitie. (...)

Deze bus is begeleid naar de Moerdijk. In eerste instantie kwamen geluiden binnen dat er in deze bus mogelijk verdovende middelen zouden zijn aangetroffen. (...) weet hier echter niets van.

Een grotere groep mensen was via de spoorwegen en de RET richting het vliegveld gekomen. (...) Het betrof hier een groep van het zgn. "zwarte blok", dus in het zwart gekleed, met vlaggen en trommels en veel jong vrouwvolk."

Zitting en advies klachtencommissie

9.1. Ter zitting van de klachtencommissie politie Rotterdam-Rijnmond is het diensthoofd EXO gehoord, die onder meer het volgende verklaarde. Het korps beschikte over informatie waaruit bleek dat de demonstranten voornemens waren harde actie te gaan voeren en door te dringen tot het uitzetcentrum. In de oproep stond letterlijk deuren en ramen open te zetten. Ook het feit dat er "streetmedics" waren opgeroepen wees erop dat men zich voorbereidde op een harde confrontatie met de politie. De politie had de burgemeester dan ook geadviseerd om gepaste maatregelen te nemen, rekening houdend met het kwetsbare karakter van de luchthaven en het uitzetcentrum. De politie was nagegaan of en wanneer er contact is geweest met de (overigens verkeerde) deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek. In vrijwel alle vergelijkbare gevallen richten demonstranten zich tot de burgemeester van de stad waar zij willen demonstreren,

voorafgaand aan een openbare aankondiging. De politie heeft niet kunnen vaststellen of en wanneer de aankondiging is gedaan. De marechaussee was wel op de hoogte. De politie was in de veronderstelling dat de demonstratie niet was aangemeld en dus illegaal. Politieambtenaar H. (met wie de actiegroep contact had gehad; N.o.) is een inspecteur van politie; op verzoek van het diensthoofd EXO had hij contact gezocht met de organisatie. Daarop ontstond het beeld dat de demonstratie een gewelddadig karakter zou krijgen. Alle voertuigen zouden worden onderzocht. Bij deze zoekingen zijn geen wapens gevonden, wel scheenbeschermers en kniptangen. Dit was voor de politie ten dele een bevestiging van de gewelddadige voornemens van de demonstranten. Bij eerdere ervaringen met Onbegrensd werden in de trein stokken, messen en helmen aangetroffen.

9.2. Ook is ter zitting brigadier K. (zie hiervoor, onder 7.1.) gehoord, die aangaf dat er die dag namen van demonstranten werden genoteerd om bijvoorbeeld te voorkomen dat zij weer bij andere blokkades verschenen. De die dag gemaakte foto's van de demonstranten zijn inmiddels vernietigd.

10. De klachtencommissie overwoog onder meer het volgende:

"Het optreden van de politie op 21 maart 2004 was vooral preventief gericht. Als wettelijk kader kan artikel 2 Politiewet dienen, doch alleen als er redelijkerwijs verwacht mag worden dat de openbare orde wordt verstoord. De commissie is van oordeel dat dit niet het geval was: het in bussen naar een demonstratielocatie rijden is nog geen reden aan te nemen dat de openbare orde zal worden verstoord. Dit geldt temeer als sprake is van normale lijnbussen.

(...)

Hoewel onduidelijkheid bestond over het aanmelden van de demonstratie, heeft de politie van ingrijpende bevoegdheden gebruik gemaakt, die op dat moment nog niet mochten worden uitgeoefend. De openbare orde werd niet verstoord en er was (nog) geen gegronde reden om te veronderstellen dat dit zou plaatsvinden. De reguliere operationele bevoegdheden zouden in dit stadium toereikend zijn geweest.

(...)

In het stadium van de onderhavige casus had de politie nog geen bevoegdheid anders dan observeren. T.a.v. het staande houden, fouilleren, maken van foto's en ontzeggen van de toegang tot de stad c.q. het bevel de stad te verlaten bestond (nog) geen bevoegdheid."

Visie van de korpsbeheerder

11. De korpsbeheerder nam het advies van de commissie niet over. Hij overwoog dat het politieoptreden op 21 maart 2004 in overeenstemming was met het beleid van de lokale gezagsdriehoek, welk beleid was vastgesteld op basis van diverse informatiebronnen

waaruit bleek dat demonstranten het voornemen hadden harde actie te voeren bij de luchthaven. Door de actiegroep was opgeroepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid, hetgeen bestond uit het voornemen door te dringen tot het uitzetcentrum. Uit de beschikbare informatie kon worden afgeleid dat de demonstratie een grimmig karakter zou krijgen waarbij geweld niet zou worden geschuwd. Voorts had de lokale gezagsdriehoek bij haar besluit rekening gehouden met het kwetsbare karakter van de luchthaven en het uitzetcentrum. Nu het optreden van de ME conform het besluit van de lokale gezagsdriehoek had plaatsgevonden, was de korpsbeheerder van oordeel dat de politie voldoende grond had voor haar optreden.

In reactie op de klacht deelde de korpsbeheerder verder nog, voor zover hier van belang, het volgende mee. De politie was nagegaan of er sprake was van een formele aanmelding van de demonstratie bij de burgemeester van Rotterdam. Het was gebleken dat dit niet was gedaan. Mogelijk was sprake geweest van een aanmelding bij de verkeerde deelgemeente. De politie mocht er dus vanuit gaan dat de demonstratie niet was aangemeld en dus strafbaar was. De korpsbeheerder is van mening dat op grond van de beschikbare informatie redelijkerwijs uitgegaan mocht worden van een verstoring van de openbare orde op grond waarvan politieoptreden noodzakelijk was.

Beoordeling

12.1. Het recht van betoging wordt erkend behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. Dit recht is vervat in artikel 9 van de Grondwet (zie Achtergrond, onder 1.). De Wet openbare manifestaties stelt diverse grenzen aan de demonstratievrijheid. Zo kan dit recht ter voorkoming van wanordelijkheden worden beperkt. Voorts is bepaald dat de burgemeester in geval van een demonstratie - waarvoor een kennisgeving moet worden gedaan - beperkingen kan stellen of een verbod kan geven. De gemeenteraad van Rotterdam heeft een en ander uitgewerkt in de Algemene Plaatselijke Verordening. Demonstraties moeten uiterlijk 48 uur van te voren worden aangekondigd aan de burgemeester, die vervolgens een bewijs van kennisgeving afgeeft met eventueel nadere voorschriften voor de demonstratie.

Het deelnemen aan een betoging waarvoor de vereiste kennisgeving niet is gegeven, is een strafbaar feit (zie Achtergrond, onder 5.1.).

12.2. Het recht op bewegingsvrijheid is vastgelegd in artikel 2, Vierde Protocol van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en in artikel 12 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. De uitoefening van het recht op bewegingsvrijheid kan worden onderworpen aan beperkingen die bij de wet zijn voorzien en noodzakelijk zijn voor de bescherming van - onder meer - de openbare orde (zie Achtergrond, onder 2. en 3.).

12.3. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Dit recht is vastgelegd in artikel 10 van de Grondwet (zie Achtergrond, onder 1.). Een beperking op dit grondrecht is vastgelegd in het Wetboek van Strafvordering dat bepaalt dat van de voor onderzoek opgehouden verdachte fotografische opnamen kunnen worden gemaakt ter vaststelling van diens identiteit.

13. Het redelijkheidselement houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit brengt onder meer mee dat zij bij hun taakuitoefening op het juiste moment gebruik maken van de hun toegekende bevoegdheden.

14. De politie is uitgegaan - en mocht ook uitgaan - van een niet-aangekondigde demonstratie. Weliswaar heeft verzoeker gesteld dat er per e-mail een aankondiging bij een deelgemeente zou zijn gedaan - hiervoor zijn overigens verder geen aanwijzingen - maar het is voldoende aannemelijk dat hiervan aan de politie niets is gebleken; kennelijk is ook in het driehoeksoverleg door de (vertegenwoordiger van) de burgemeester niet gerept over een aankondiging (zie hiervoor, onder 4.2.). Weliswaar kan verzoeker in zijn opvatting worden gevolgd dat bestuursorganen een doorzendplicht hebben, maar er zijn onvoldoende aanknopingspunten om aan te nemen dat (ook) de politie in dezen een verwijt treft.

15. De overgelegde informatie is tamelijk algemeen en summier. Er zijn weinig concrete aanwijzingen uit te destilleren over eerdere ervaringen met "Onbegrensd", welke actiegroep volgens verzoekers zou zijn verwisseld met een andere actiegroep. Hoe dan ook, gelet op het feit dat de demonstratie zou plaatsvinden bij het uitzetcentrum bij vliegveld Rotterdam Airport en er in internetverkeer werd gesproken over het openzetten van deuren en ramen, was er voldoende aanleiding om rekening te houden met de mogelijkheid van een harde confrontatie met (een deel van) de actievoerders. Dat er - zoals verzoekers stellen - in internetberichten stond dat pas tot actie moest worden overgegaan als en nadat niet aan de eisen tegemoet zou zijn gekomen, bood - zo een en ander al bij de politie bekend was - bepaald niet voldoende zekerheid dat in ieder geval niet op de dag van de demonstratie zou worden getracht bij het uitzetcentrum te komen; de gekozen plek voor de manifestatie/demonstratie gaf voldoende aanleiding om rekening met harde actie te houden. In het licht van het feit dat deelname aan de - niet aangekondigde - demonstratie sowieso een strafbaar feit zou opleveren, was de afspraak om "strakke tolerantiegrenzen" te hanteren dan ook begrijpelijk en op zichzelf te billijken.

16. De Nationale ombudsman kan zich echter op grond van de hem verstrekte gegevens niet aan de indruk onttrekken dat de politie alle mogelijke bevoegdheden (naast elkaar) heeft aangewend om (potentiële) demonstranten hoe dan ook de voet dwars te zetten. Het journaal van de bewuste dag bevat zeer weinig concrete informatie over de aanleiding om bepaalde bevoegdheden te hanteren.

17. Zo is volstrekt niet duidelijk wat de indicaties waren voor controle van de desbetreffende bussen. Volgens de "Beleidsuitgangspunten" (zie hiervóór, onder 3.) had de officier van justitie onder voorwaarden toestemming gegeven voertuigen op wapens te controleren. De Nationale ombudsman neemt aan dat deze voorwaarde is verwoord in het politiedraaiboek van een dag later, dat wil zeggen dat het om vervoermiddelen van een herkenbare doelgroep moest gaan, waarvan in redelijkheid kan worden vermoed dat ze de openbare orde zouden gaan verstoren, bv. "het zwarte blok".

Er is niet gebleken dat in de bussen waarin verzoekers zich bevonden zich ook de desbetreffende "doelgroep" bevond, althans er wordt geen enkele indicatie gegeven over bijvoorbeeld uiterlijk, of er spandoeken waren etc. In dit verband is opmerkelijk dat er in het evaluatierapport (zie onder 8.) wél wordt gerefereerd aan een groep van het "zwarte blok" (in het zwart gekleed, met vlaggen en trommels en veel jong vrouwvolk) die via spoorwegen en de RET richting vliegveld kwamen. Voorts is opmerkelijk dat in het journaal wordt gesproken over het doorzoeken van één van de bussen op grond van de Opiumwet, terwijl de onderbouwing van deze verdenking volledig ontbreekt. Wel wordt er gemeld dat de controle zeer grondig wordt uitgevoerd, zodat het "qua tijd wellicht ook niet leuk meer is voor deze groep om naar de actieplaats te gaan".

Er zijn hoe dan ook geen wapens aangetroffen. Desalniettemin zijn de bussen in kwestie teruggestuurd. De vraag rijst waarom de bussen zijn doorzocht, terwijl men kennelijk toch al van plan was om ze tegen te houden of terug te sturen.

Het diensthoofd EXO heeft ter zitting van de Klachtencommissie nog verklaard dat er weliswaar geen wapens waren gevonden, maar wel scheenbeschermers en kniptangen, maar hierover is wederom niets in de overgelegde stukken te vinden. Er zijn in ieder geval onvoldoende concrete aanwijzingen gebleken op grond waarvan de politie kon aannemen dat de openbare orde werd verstoord, dan wel hoogstwaarschijnlijk zou worden verstoord door de inzittenden van de bussen.

18. Voor wat betreft het fouilleren van alle inzittenden van de bussen is evenmin duidelijk op grond waarvan dit zou zijn gebeurd. Uit de stukken is niet gebleken van ernstige bezwaren jegens de afzonderlijke verzoekers dat zij een wapen voorhanden zouden hebben, noch van een redelijke verdenking van drugsdelicten.

Ook vermag de Nationale ombudsman niet in te zien waarom - naar niet is weersproken - alle verzoekers zijn gefotografeerd. Volgens het draaiboek zouden immers slechts foto's worden gemaakt van degenen die zouden worden aangehouden, een en ander om achteraf identificatie te vergemakkelijken. Niet valt in te zien waarom er kennelijk van alle inzittenden van de bussen waarin verzoekers zich bevonden foto's zijn gemaakt.

19. De Nationale ombudsman concludeert dat de politie te snel althans onvoldoende gefundeerd heeft besloten tot het doorzoeken en terugsturen van de bussen en het

fouilleren van de inzittenden, terwijl er evenmin is gebleken van een noodzaak tot het fotograferen van alle inzittenden van die bussen. Aldus is gehandeld in strijd met het redelijkheidsvereiste.

Een en ander brengt mee dat tevens sprake is van schending van het recht van verzoekers op bewegingsvrijheid en privacy. Of ook een niet gerechtvaardigde inbreuk op het recht van betoging is gemaakt, kan niet worden vastgesteld, nu onduidelijk is of al dan niet een aanmelding (al dan niet via een deelgemeente) is gedaan.

De onderzochte gedragingen zijn niet behoorlijk met dien verstande dat over de schending van het recht op betoging geen oordeel kan worden gegeven.

II. Ten aanzien van het geweld jegens mevrouw L.

Bevindingen

1.1. Bij de klacht die bij de politie is ingediend was een aparte verklaring bijgevoegd van deze verzoekster. Zij gaf daarin aan dat zij met een busje met geluidsapparatuur met drie andere personen op weg was richting Rotterdam voor de manifestatie. Toen de politieambtenaren het busje wilden onderzoeken werd zij op enige afstand gehouden, terwijl zij er juist op wilde toezien dat de kwetsbare geluidsinstallatie niet werd vernield. Er ontstond discussie met de politie. Toen zij op een gegeven moment naar het busje liep, werd zij door meerdere agenten vastgegrepen en tegen het busje gesmeten. Zij kreeg daarbij op haar hoofd een flinke klap, haar linkerarm werd ver omhoog tegen haar rug vastgehouden. Dit deed erge pijn en daarom probeerde zij haar arm te draaien. Zij kreeg handboeien om die erg strak zaten. Zij had dagenlang een bult op haar voorhoofd gehad en een flinke bloeduitstorting rond haar linkeroog. Ook had zij lang last gehouden van haar polsen. Bij de klacht was een foto van verzoekster gevoegd, waarop is te zien dat zij een "blauw oog" had. Zij klaagt dan ook over het jegens haar toegepaste - excessieve - geweld.

1.2. Desgevraagd stuurden verzoekers een doktersverklaring betreffende het letsel van mevrouw L. op. Het was een verklaring van haar broer - huisarts - van 24 februari 2006, waarin hij aangaf dat hij haar op 26 maart 2004 had gezien. Zij had toen een zeer fors hematoom rondom het linkeroog als gevolg van uitwendig trauma.

2. Blijkens het verslag van de hoorzitting van de politiekachtencommissie verklaarde een politieambtenaar die betrokken was bij de aanhouding van verzoekster het volgende. Toen verzoekster naar het busje was gelopen had de desbetreffende politieambtenaar gevorderd om zich niet naar dat busje te vervoegen en mee te werken aan het fouilleren. Hierop was stemverheffing en boosheid gevolgd, wat uitmondde in een discussie tussen mevrouw L. en de aanwezige chef. Met enige dwang heeft verzoekster in het voertuig plaatsgenomen. De politieambtenaar kon zich geen (fors) geweld herinneren, hooguit het

vastpakken van een arm. Hoe verzoekster aan het blauwe oog was gekomen, was de politieambtenaar niet bekend.

3. De korpsbeheerder acht deze klacht - evenals de klachtencommissie - niet gegrond. Het geweld dat door de betrokken politieambtenaren is gebruikt bij de uitvoering van hun instructies was gezien de omstandigheden gerechtvaardigd. Er was naar zijn oordeel geen sprake geweest van excessief geweld. Desgevraagd meldde hij dat er in het systeem geen geweldsmelding was opgenomen jegens één van de verzoekers. In het systeem was slechts gemeld dat verzoekster was aangehouden wegens het niet voldoen aan een bevel/vordering.

Beoordeling

4. De verklaringen staan op dit punt tegenover elkaar. Nu niet is gebleken van feiten en/of omstandigheden op grond waarvan aan de ene lezing meer betekenis zou moeten worden toegekend dan aan de andere, onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel op dit punt.

B. Ten aanzien van de korpsbeheerder

I. Ten aanzien van de termijn van klachtafhandeling

Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat hun klacht van 15 juni 2004 pas bij brief van 24 oktober 2005 is afgedaan.

2. De korpsbeheerder acht deze klacht gegrond. De wettelijke termijnen voor klachtafhandeling zijn overschreden. Wel merkte hij op dat de lange behandelingsduur ten dele werd veroorzaakt door de diverse aanhoudingen in deze zaak, die samenhangen met de klacht. Er was telkens overleg gevoerd met en instemming geweest van de gemachtigde van klagers in verband met de aanhoudingen, een verzoek ingevolge de Wet Openbaarheid van Bestuur en de vakantieperiode.

3. De gemachtigde van verzoekers gaf in reactie hierop aan dat de behandeling van het WOB-verzoek veel te lang had geduurd, waarvoor de korpsbeheerder (ook) verantwoordelijk was.

Beoordeling

4. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden.

5. Met de korpsbeheerder is de Nationale ombudsman van oordeel dat de klacht op dit punt gegrond is. De maximale termijn voor de afhandeling van politiekachten is fors overschreden (zie Achtergrond, onder 4.), terwijl bovendien niet aannemelijk is geworden dat dit met instemming van verzoekers is geschied en ook anderszins daarvoor geen steekhoudende verklaring is gegeven. Daarmee is gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van de schadevergoeding

Bevindingen

1. Verzoekers dienden een verzoek tot schadevergoeding in, omdat zij (immateriële) schade zouden hebben geleden door het politieoptreden dat volgens hen onrechtmatig was geweest. Zij claimden € 500 per persoon, met dien verstande dat mevrouw L. het dubbele claimde in verband met het haar toegebrachte letsel.

2. De korpsbeheerder wees de claim af, omdat de procedure met betrekking tot de aanmelding uiterst gebrekkig was verlopen, hetgeen een verwijt oplevert ten opzichte van de organisatoren. Door ondanks gebrekkige aanmelding toch te gaan demonstreren, namen de demonstranten bewust het risico te worden geconfronteerd met politieoptreden.

3. Verzoekers betwisten dat zij een bedoeld bewust risico hebben genomen. Zij stellen dat zij ervan mochten uitgaan dat de demonstratie (op juiste wijze) was aangemeld en dat er dus van een strafbare demonstratie dan ook geen sprake was geweest.

Beoordeling

4.1. Wanneer een klacht over een besluit van een bestuursorgaan tot afwijzing van een verzoek om schadevergoeding niet kan worden onderworpen aan het oordeel van de bestuursrechter, is de Nationale ombudsman bevoegd die klacht te onderzoeken en te beoordelen, maar stelt hij zich terughoudend op. In zo'n geval is immers de burgerlijke rechter de instantie die bij uitsluiting bevoegd is om bindend te beslissen over de vraag of, op grond van bepalingen van burgerlijk recht, het betrokken bestuursorgaan is gehouden om de gestelde schade te vergoeden.

4.2. Het redelijkheidsvereiste brengt mee dat bestuursorganen voorafgaand aan elk handelen, of dit nu een rechtshandeling of een feitelijke handeling betreft, het belang van het realiseren van een doelstelling afwegen tegen de belangen van de burger. In het licht van het realiseren van de doelstelling mag de uitkomst van die belangenafweging niet onredelijk zijn.

4.3. Wat betreft de gehoudenheid tot schadevergoeding brengt het redelijkheidsvereiste mee dat het bestuursorgaan mag weigeren om financiële aansprakelijkheid voor ontstane schade te aanvaarden indien het op goede gronden zijn aansprakelijkheid betwist. In dat geval kan het bestuursorgaan het aan de burger overlaten om vragen betreffende de onrechtmatigheid van het handelen of betreffende de overige voorwaarden om de schadeclaim toe te wijzen aan het oordeel van de burgerlijke rechter te onderwerpen. Dit is slechts anders indien de gronden en de overwegingen waarop de betwisting van de aansprakelijkheid berust, zo evident onjuist zijn dat het bestuursorgaan in redelijkheid niet tot zijn beslissing had kunnen komen. Alsdan moet de afweging van het belang van het bestuursorgaan bij betwisting van zijn gehoudenheid tot schadevergoeding tegenover het belang van de burger bij schadevergoeding worden geacht in strijd met het redelijkheidsvereiste te hebben plaatsgevonden.

5. Mede gelet op hetgeen de Nationale ombudsman hiervoor onder A.I.14. heeft overwogen ten aanzien van het niet-aangekondigd zijn van de demonstratie, kon de korpsbeheerder de schadeclaim afwijzen op de gegeven grond. De betwisting van de schadeclaim is dus niet zo evident onjuist dat de politie niet in redelijkheid tot afwijzing daarvan had kunnen komen.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, is

gegrond ten aanzien van:

- het doorzoeken van bussen, het fouilleren en fotograferen van de inzittenden en het ontzeggen van de toegang tot Rotterdam wegens schending van het recht op bewegingsvrijheid en privacy.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van

- het recht op betoging;
- het toegepaste geweld jegens mevrouw L.

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam is

gegrond ten aanzien van:

- de duur van de klachtbehandeling wegens schending van het vereiste van voortvarendheid;

niet gegrond ten aanzien van:

- de afwijzing van de schadeclaim.

Onderzoek

Op 9 november 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heren B., M. en S. te Nijmegen, de heer La. en mevrouw L. te Amsterdam, ingediend door de Werkgroep Klachten Politieoptreden te Nijmegen, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond en een gedraging van de beheerder van dat korps In verband met het overlijden van de heer S., werd de behandeling van de klacht ten aanzien van hem niet voortgezet.

Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als gedragingen van de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond (de burgemeester van Rotterdam), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij maakten van deze gelegenheid geen gebruik.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Rotterdam over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De reactie van verzoekers gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen. De korpsbeheerders gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 7 november 2005.

Het dossier van de bij de politie ingediende klacht.

Standpunt van de korpsbeheerder van 3 maart 2006.

Reactie van verzoeker van 3 april 2006.

Stukken die in het kader van een WOB-procedure aan verzoekers zijn verstrekt, alsmede het proces-verbaal van brigadier K.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 9

"1. Het recht tot vergadering en betoging wordt erkend, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.

2. De wet kan regels stellen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden."

Artikel 10

"1. Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

2. De wet stelt regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens.

3. De wet stelt regels inzake de aanspraken van personen op kennisneming van over hen vastgelegde gegevens en van het gebruik dat daarvan wordt gemaakt, alsmede op verbetering van zodanige gegevens."

2. Vierde Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, tot het waarborgen van bepaalde rechten en vrijheden die niet reeds in het Verdrag en in het eerste Protocol daarbij zijn opgenomen (Vertaling)

Artikel 2

"1. Een ieder die wettig op het grondgebied van een Staat verblijft, heeft binnen dat grondgebied het recht zich vrijelijk te verplaatsen en er vrijelijk zijn verblijfplaats te kiezen.

(...)

3. De uitoefening van deze rechten mag aan geen andere beperkingen worden gebonden dan die die bij de wet zijn voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de nationale veiligheid of van de openbare veiligheid, voor de handhaving van de openbare orde, voor de voorkoming van strafbare feiten, voor de bescherming van de gezondheid of van de goede zeden of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

4. De in het eerste lid genoemde rechten kunnen ook, in bepaalde omschreven gebieden, worden onderworpen aan beperkingen die bij de wet zijn voorzien en gerechtvaardigd worden door het algemeen belang in een democratische samenleving."

3. Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (Vertaling)

Artikel 12

"1. Een ieder die wettig op het grondgebied van een Staat verblijft, heeft, binnen dit grondgebied, het recht zich vrijelijk te verplaatsen en er zijn verblijfplaats vrijelijk te kiezen.

(...)

3. De bovengenoemde rechten kunnen aan geen andere beperkingen worden onderworpen dan die welke bij de wet zijn voorzien, nodig zijn ter bescherming van de nationale veiligheid, de openbare orde, de volksgezondheid of de goede zeden of van de rechten en vrijheden van anderen en verenigbaar zijn met de andere in dit Verdrag erkende rechten.(...)"

4. Politiewet 1993

Artikel 2

"De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven."

Artikel 66

"In afwijking van artikel 9:11, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht wordt de klacht afgehandeld binnen tien weken of, indien een commissie als bedoeld in artikel 61,

tweede lid, onder a, is belast met de behandeling van en advisering over de klacht, binnen veertien weken na de ontvangst van het klaagschrift."

5.1. Wet openbare manifestaties

Artikel 4

"1. De gemeenteraad stelt bij verordening regels vast met betrekking tot de gevallen waarin voor vergaderingen en betogingen op openbare plaatsen een voorafgaande kennisgeving vereist is.

2. De verordening voorziet ten minste in:

a. regels betreffende de gevallen waarin een schriftelijke kennisgeving wordt vereist van degene die voornemens is een vergadering of betoging te houden;

b. regels betreffende het tijdstip waarop de kennisgeving moet zijn gedaan, de bij de kennisgeving te verstrekken gegevens, en het verstrekken van een bewijs van ontvangst aan degene die de kennisgeving doet. (...)"

Artikel 6

"De burgemeester kan tijdens een samenkomst tot het belijden van godsdienst of levensovertuiging, vergadering of betoging aanwijzingen geven, die degenen die deze houden of daaraan deelnemen in acht moeten nemen."

Artikel 11

"1. Met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie wordt gestraft:

a. het houden van of deelnemen aan een samenkomst tot het belijden van godsdienst of levensovertuiging, vergadering of betoging waarvoor de vereiste kennisgeving niet is gedaan of waarvoor een verbod is gegeven;

b. handelen in strijd met een voorschrift of beperking als bedoeld in artikel 5, eerste lid, met een aanwijzing als bedoeld in artikel 6 en artikel 9, tweede lid, of met een opdracht als bedoeld in artikel 7, artikel 8, eerste lid, en artikel 9, derde lid.

2. De feiten zijn overtredingen."

5.2. Algemene Plaatselijke Verordening Rotterdam

Artikel 2.1.4 , eerste lid

"Degene die het voornemen heeft op een openbare plaats een betoging, vergadering of samenkomst als bedoeld in de Wet openbare manifestaties, te houden, moet daarvan voor de openbare aankondiging ervan en ten minste 48 uur voordat deze zal worden gehouden, schriftelijk kennis geven aan de burgemeester, met inachtneming van wat hierover in artikel 2.1.6, eerste lid, is bepaald."

Artikel 2.1.6.

"1. Bij de kennisgeving verlangt de burgemeester een opgave van:

- a. naam en adres van degene die de betoging, vergadering of samenkomst houdt;
- b. het doel van de betoging, vergadering of samenkomst;
- c. de datum waarop de betoging, vergadering of samenkomst wordt gehouden en het tijdstip van aanvang en van beëindiging;
- d. de plaats en, voor zover van toepassing, de route en de plaats van beëindiging;
- e. voor zover van toepassing, de wijze van samenstelling;
- f. maatregelen die degene die de betoging, vergadering of samenkomst houdt, zal treffen om een regelmatig verloop te bevorderen.

2. Degene die de kennisgeving doet, ontvangt daarvan een bewijs waarin het tijdstip van de kennisgeving, alsmede de eventueel door de burgemeester gestelde voorschriften zijn vermeld."

6. Wet wapens en munitie

Artikel 51, eerste en tweede lid

"1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.

2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend ten aanzien van bepaalde vervoermiddelen, indien daartoe jegens deze aanleiding bestaat. De officier van justitie kan gelasten dat deze bevoegdheid tegenover elk vervoermiddel kan worden

uitgeoefend.

Artikel 52

"1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn te allen tijde bevoegd tot inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen. Zij kunnen daartoe hun uitlevering vorderen.

2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd personen aan hun kleding te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd."